



Food and Agriculture
Organization of the
United Nations



ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

“Терміни та визначення, як основа імплементатції лісової політики ЄС в Україні”

Робоче засідання щодо сприяння підготовці України до впровадження
Регламенту ЄС щодо знеліснення та деградації лісів

11 жовтня 2024 року

Василь Масюк

Національний фахівець з лісівництва ФАО в Україні

ФАО: Продовольча та сільськогосподарська організація ООН в Україні

ФАО очолює міжнародні зусилля, спрямовані на подолання голоду. Наша мета - досягти продовольчої безпеки для всіх і забезпечити людям регулярний доступ до достатньої кількості високоякісних продуктів харчування, необхідних для активного і здорового життя.

ФАО має 195 членів - 194 країни та Європейський Союз, та працює у понад 130 країнах світу.



Лісівничий компонент фінансованого ЄС проєкту «Комплексне, конкурентоспроможне та економічно раціональне створення ланцюжків доданої вартості у сільському, рибному та лісовому господарствах»

- Підтримати Уряд України в здійсненні інституційної реформи лісової галузі та узгодженні законодавства з вимогами Aquis ЄС.
- Підтримати реформи системи розробки планів керування лісами в Україні (лісовпорядкування) – через порівняння з країнами ЄС та розробкою дорожньої карти реформування.
- Розробити взірцевий план керування лісами (матеріали лісовпорядкування) для багатофункціональних лісів на площі 2000 га та грантово підтримати базовані на лісі ланцюги вартості.

Ключові потреби українського лісівництва в контексті інтеграції з ЄС:

- Потреба узгоджених термінів та визначень для того, щоб говорити однією мовою як на національному так і на міжнародному рівні. (EUDR використовує терміни та визначення ФАО).
- Для чого Україні ліси? – потреба суспільного діалогу та пошуку консенсусу в суспільстві та на законодавчому рівні.
- Формування лісової політики (політики використання лісів) та підготовка Нового Лісового Кодексу України.

Терміни –

це слова або словосполучення, які служать для позначення у мові спеціальних понять у тій чи іншій галузі. Сучасна мова науки і техніки висуває до термінів певні вимоги :

- системність,
- однозначність,
- мотивованість,
- точність,
- відсутність синонімів.

Узгодження термінів та визначень

- Лісовий кодекс України визначає, що **ліс - тип природних комплексів (екосистема)**, у якому поєднуються переважно деревна та чагарникова рослинність з відповідними ґрунтами, трав'яною рослинністю, тваринним світом, мікроорганізмами та іншими природними компонентами. Вони взаємопов'язані у своєму розвитку, впливають один на одного і на навколишнє природне середовище.
- За визначенням ФАО **ліси – це земельні ділянки площею понад 0,5 га, з деревами висотою понад 5 м і з зімкненим наметом деревостану більше 10%, або з деревами, які здатні досягти цих порогових значень in situ (з лат. - "на тому самому місці")**. До лісів не належать земельні ділянки, які призначені для землеробства чи забудови.

Узгодження термінів та визначень

- Лісовий кодекс України терміну «зnelіснення» не містить, зате Кримінальний кодекс містить: **Стаття 246. Незаконна порубка або незаконне перевезення, зберігання, збут лісу**
- За визначенням ФАО, **зnelіснення** це перетворення лісу в інше землекористування незалежно від того, спричинене воно людиною чи ні.

Пошук у тексті: **зnelіснення** не знайдено



ЛІСОВИЙ КОДЕКС УКРАЇНИ

(Відомості Верховної Ради України (ВВР), 1994, № 17, ст
в дію Постановою ВР [№ 3853-XII від 21.01.94](#), ВВР, 1994, J

Узгодження термінів та визначень

Стаття 36 Лісового кодексу України:

Ліси України за екологічним і соціально-економічним значенням та залежно від основних виконуваних ними функцій поділяються на такі категорії:

- **1) захисні ліси** (виконують переважно водоохоронні, ґрунтозахисні та інші захисні функції);
- **2) рекреаційно-оздоровчі ліси** (виконують переважно рекреаційні, санітарні, гігієнічні та оздоровчі функції);
- **3) ліси природоохоронного, наукового, історико-культурного призначення** (виконують особливі природоохоронні, естетичні, наукові функції тощо);
- **4) експлуатаційні ліси.**

Терміни і визначення ФАО:

Ліси відповідно до основної цілі керування:

- **ВИРОБНИЦТВО** Ліси, метою управління якими є виробництво деревини, волокон, біоенергії та/або недеревних лісових продуктів.
- **ОХОРОНА ҐРУНТУ ТА ВОДИ** Ліси, метою лісівництва в яких є охорона ґрунту та води.
- **ЗБЕРЕЖЕННЯ БІОЛОГІЧНОГО РІЗНОМАНІТТЯ** Ліси, метою господарювання в яких є збереження біологічного різноманіття.
- **СОЦІАЛЬНІ ПОСЛУГИ** Ліси, метою управління якими є надання соціальних послуг.
- **БАГАТОЦІЛЬОВЕ ВИКОРИСТАННЯ** Ліси, метою керування якими є поєднання кількох цілей, причому жодна з них не є значно важливішою за іншу.
- **НОВЕ в Польщі: НЕСТІЙКІ ЛІСИ**, в яких з причин зміни клімату, війни, чи інших чинників деревостани і потребують негайного втручання.

Узгодження термінів та визначень

Environmental vs Ecological Довкіллевий чи Екологічний

Науки про довкілля — це міждисциплінарна галузь, що зосереджена на впливі людини на навколишнє середовище. Вона охоплює вивчення біології, геології, метеорології, хімії, фізики та екології. Метою наук про довкілля є захист як людей, так і навколишнього середовища від негативних факторів, таких як зміна клімату та забруднення.

Екологія — це конкретне вивчення взаємовідносин між живими організмами: людьми і тваринами, тваринами і рослинами, рослинами й організмами. Вона прагне зрозуміти, як розвиваються екосистеми, як люди можуть негативно впливати на ці екосистеми та як мінімізувати цей вплив.

Узгодження термінів та визначень

Forest management

Лісоуправління

Керування лісами

Ведення лісового господарства

Керування лісами або **керування лісовими ресурсами** (Forest management, or forest resource management), стосується до будь-якого запланованого втручання людини в лісову екосистему для досягнення конкретних цілей і завдань, які зазвичай можна згрупувати в екологічні, економічні та соціальні. (Forest management, or forest resource management, refers to any planned human intervention in a forest ecosystem to achieve specific goals and objectives, which can typically be grouped as environmental, economic, and social. (FSC))

Узгодження термінів та визначень

Forestry

Лісівництво чи лісове господарство

Лісівник чи лісогосподар

Якщо лісівництво це галузь, то як тоді **silviculture**?

Лісівництво (forestry) - галузь економіки зі сталого забезпечення суспільства деревиною та іншими ресурсами лісу, включає в себе догляд та охорону лісів, вирощування дерев, заготівлю лісових ресурсів, тощо. (власне визначення).

Лісівник (forester) – фахівець з лісівництва, працівник лісівничого підприємства.

Догляд за лісом (silviculture) —це мистецтво і наука керування створенням, зростанням, складом, здоров'ям та якістю лісів для задоволення потреб власників земель і суспільства, таких як середовище існування дикої природи, деревина, водні ресурси, відновлення та рекреація на засадах сталого розвитку. Назва походить від латинських слів silvi- (ліс) та cultura (обробіток).

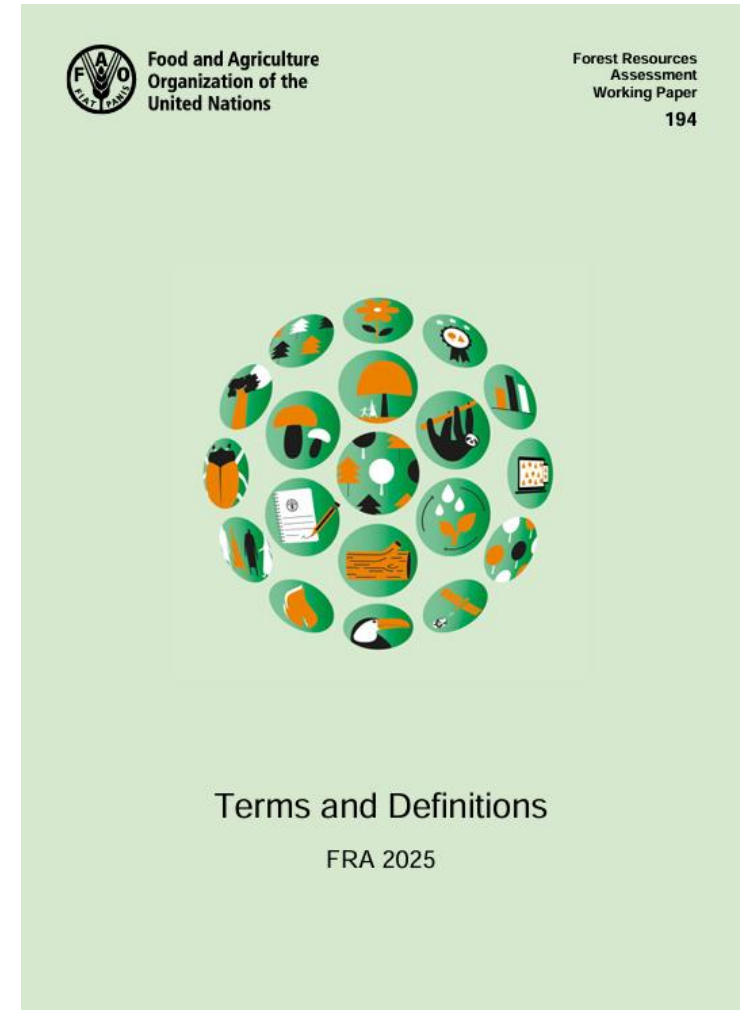
Ще декілька пропозицій термінів та визначень

- **лісовий сектор (forest sector)** - лісівництво та базовані на лісі ланцюги вартості (власне визначення)
- **сталість (sustainability)** - задоволення потреб сьогодення без шкоди для здатності майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби (визначення ООН)
- **лісова політика (forest policy)** - сукупність орієнтирів і принципів дій, прийнятих органами державної влади відповідно до національної соціально-економічної та довкілцевої політики в даній країні для прийняття майбутніх рішень щодо керування, використання та збереження лісів на благо суспільства (Terms and Definitions FRA 2025)
- **стале (стійке) керування лісами (sustainable forest management)** - динамічна концепція, що розвивається і спрямована на збереження та підвищення економічної, соціальної та довкілцевої цінності всіх типів лісів на благо нинішнього і майбутніх поколінь (Terms and Definitions FRA 2025)

Узгодження термінів та визначень

- **Наближене до природи лісівництво (close to nature forestry)** - це нова концепція, запропонована в Лісовій стратегії ЄС до 2030 року, яка спрямована на підвищення цінності збереження та кліматичної стійкості багатофункціональних керованих лісів у Європі.
- **Керовані ліси (managed forests)** - ліси діяльність в яких здійснюється згідно з довготерміновим планом керування лісом (проектом лісовпорядкування).
- **Некеровані ліси (unmanaged forests)** – ліси в яких не здійснюється діяльність людини, і щодо яких не складено довготермінового плану керування лісом. До некерованих лісів можна віднести самосійні ліси, допоки ними не почали керувати, або праліси.
- **Лісове урядування (forest governance)** - включає в себе норми, процеси, інструменти, людей та організації, які контролюють, як люди взаємодіють між собою, та організації, які контролюють, як люди взаємодіють з лісами. (Program on Forests (PROFOR)).

Терміни та визначення ФАО, як основа для побудови лісівничих термінів та визначень в українському лісовому праві.



Як досягти консенсусу та продуктивної співпраці при розробці нового лісового законодавства?

Як досягти консенсусу та продуктивної співпраці?

1. Усвідомити спільні цілі і цінності.
2. Співпрацювати. Слухати і чути.
3. Об'єднатися для підтримки Парламенту і Уряду у виробленні вироблення лісової політики України, розробці та прийняттю Нового Лісового Кодексу України.



Як досягти консенсусу та продуктивної співпраці?

В рамках реалізації лісівничого компонента проекту з підтримки Уряд України в здійсненні інституційної реформи лісової галузі та узгодженні законодавства з вимогами Aquis ЄС, ФАО планує:



Розробка проекту Нового лісового кодексу України (до кінця 2025 року):

- узгодження термінів, понять та визначень,
- створення англійсько-українського лексикону лісівничих термінів та понять,
- переклад лісового законодавства ЄС, порівняння з українським лісовим законодавством на предмет прогалин та неузгодженостей
- пропозиція проекту Нового лісового кодексу,
- обговорення проекту Нового лісового кодексу з суспільством,



УкрНДІЛГА

Готові долучитися до роботи з розробки Нового Лісового Кодексу України на громадських засадах?

Запрошуємо:

Vasyl.Masyuk@fao.org



#Stand with Ukrainian Forestry



Food and Agriculture
Organization of the
United Nations



ПРЯМУЄМО
РАЗОМ

Vasyl.Masyuk@fao.org